

TYT COĞRAFYA

SORU BANKASI

Copyright ©

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır. Bu kitabın tüm hakları **WORKWIN Yayıncılık**'a aittir.

Sertifika No: 46063

KÜNYE

ISBN

978-605-74224-2-2

YAZAR
&
GRAFİK

WORKWIN

BASKI
YERİ
ve CİLT

Yeni Devir Matbaacılık ve
Gazetecilik A.Ş.
Matbaa Sertifika No: 15732

İLETİŞİM

- www.workwin.net
- info@workwin.net
- workwinyayinlari
- WorkwinSerisi
- workwinyayinlari
- workwinyayinlari

0 (850) 811 77 66

GENEL
DAĞITIM

bu
ma

Buma Pazarlama A.Ş.
0212 982 5424
iletisim@buma.web.tr

SUNUŞ

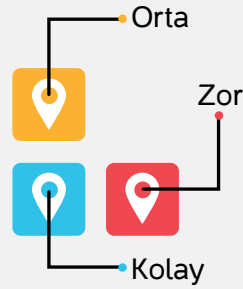
Sevgili Öğrenciler,

Zaman hızla akıyor, devir değişiyor. Her şeyin değiştiği bu sistemde sınavlar ve sorular da değişip kendini yeniliyor. Merkezî sınavlarda artık “**YENİ NESİL**” sorular soruluyor. Biz de “**WORKWIN YAYINLARI**” olarak bu yeniliğin bilinciyle “**% 100 YENİ NESİL SORULAR**”dan oluşan bu kitabı hazırladık. Bu kitapta sizin yeni nesil soru ihtiyacınızı bütünüyle karşılamak istedik. Bununla da kalmadık, yeni nesil soruları kategorize ederek;

- ▶ Kolay seviyedeki sorularla öncelikle yeni nesil soru mantığını **kavramanızı**,
- ▶ Orta seviyedeki sorularla konuları **pekiştirmenizi**,
- ▶ Zor seviyedeki sorularla da **donanımlı** bir şekilde sınava hazır hâle gelmenizi hedefledik.

Elinizdeki kitabın hazırlanışında sınava dönük işlevi olan ve tüm noktaları kapsayıcı bir format benimsenmiştir:

- ▶ % 100 yeni nesil
- ▶ İçerik ve biçim zenginliği
- ▶ Özgün ve öncü nitelik
- ▶ Dijital zenginlik
- ▶ Rehberlik destekli anlayış
- ▶ Konuşan renklerle konum belirleme

Sınava hazırlık yolunda size yardımcı olacağını düşündüğümüz bu kitaptan gereken faydayı sağlamanız dileğiyle...

Sloganımız, adımında gizli: **WORKWIN**

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

Doğa - İnsan ve Coğrafya	4
Dünya'nın Şekli ve Sonuçları	10
Dünya'nın Hareketleri	14
Coğrafi Konum	28
Harita Bilgisi	40
Atmosfer, Hava Durumu, İklim	54
İklim Elemanları - Sıcaklık	58
Basınç ve Rüzgârlar	66
Nem ve Yağış	74
Yeryüzünde İklim Tipleri	80
Türkiye'nin İklimi	88
Yerkürenin Oluşumu, Yapısı ve Jeolojik Zamanlar	96
Kayaçlar ve Topoğrafya	100
İç Kuvvetler	102
Dış Kuvvetler	110
Türkiye'nin Yer Şekilleri	122
Dünya'da Sular	130
Türkiye'de Sular	134
Dünya'da Topraklar	140
Türkiye'de Topraklar	144
Dünya'da ve Türkiye'de Bitkiler	148

2. ÜNİTE

Dünya'da Yerleşme	154
Türkiye'de Yerleşme	158
Dünya'da Nüfus	162
Türkiye'de Nüfus	170
Dünya'da ve Türkiye'de Göçler	176
Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflandırılması	182

3. ÜNİTE

Bölge Sınıflandırması	186
Ulaşım Yolları	192

4. ÜNİTE

Dünya'da ve Türkiye'de Doğal Afetler	198
Cevap Anahtarı	206

TEST - 1

1. ÜNİTE

Doğa - İnsan ve Coğrafya

1. Aşağıdaki görselde dünya ekosistemini oluşturan dört temel ortam verilmiştir.

Yukarıda verilen görsele göre aşağıdakilerden hangisi dünya ekosistemini oluşturan dört temel ortamdandır değildir?

- A) Litosfer
B) Biyosfer
C) Atmosfer
D) Hidrosfer
E) Astenosfer
2. Aşağıdakilerden hangisi coğrafyanın araştırma ve inceleme konuları arasında yer almaz?
- A) Aral Gölü'nün alanının son yıllarda %80 oranında küçülmesinin flora ve faunaya olan etkisi
B) Hawaii Adası'nın nasıl oluştuğu
C) Pamukkale travertenlerinin Türkiye ekonomisine olan etkisi
D) İmparator penguenleri ile Adelie penguenleri arasındaki farklar
E) Süveyş Kanalı'nın dünya deniz ulaşımındaki rolü
3. Kanada'nın kuzeyi ve Grönland Adası'nda yaşayan Eskimolar iglo adı verilen buzdan evlerde yaşayıp, balıkla beslenirken; Amazon havzasındaki yerliler ise ağaçtan veya sazlıklardan yapılmış evlerde yaşayıp, çeşitli sebze ve meyvelerle beslenirler.
- Eskimo ve yerlilerin yaşamlarının farklı olmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kültürlerinin farklı olması
B) Dini inançlarının farklı olması
C) Doğal ortamlarının farklı olması
D) Gelişmişlik düzeylerinin farklı olması
E) Su kaynaklarının farklı olması

4. Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı fiziki coğrafyanın konuları arasında yer almaz?

- A) İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının nasıl oluştuğu
B) Deniz ve okyanuslarda yaşayan canlıların büyük çoğunluğunun neden 0 - 200 metreler arasında bulunduğu
C) 2013 yılında Filipinlerde meydana gelen Haiyan kasırgasının nasıl oluştuğu
D) İç Anadolu Bölgesi'nde dokularına göre hangi tip kırsal yerleşmelerin yaygın olduğu
E) Van Gölü'nün sularının neden sodalı olduğu

- 5.

Toprağın ilk hâli kayalardır. Kayalar fiziksel (mekanik) veya kimyasal yollarla çözülür ve ince milli malzemeye dönüşür. Daha sonra içerisinde havanın ve suyun girmesiyle toprakta hayat başlar ve toprak birçok canlıya ev sahipliği yapar.

Yukarıda anlatılan doğa olayı hangi doğal ortamda gerçekleşmektedir?

- A) Atmosfer
B) Litosfer
C) Biyosfer
D) Hidrosfer
E) Zooloji

6. Oluşumunda insan emeği veya katkısı olmaksızın kendiliğinden oluşmuş unsurlara doğal unsur denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğal unsur değildir?

- A) Sümela Manastırı
B) Tortum Şelalesi
C) İhlara Vadisi
D) Pamukkale Travertenleri
E) Ölüdeniz

7. Hidrografya; su küreyi meydana getiren yer altı suyu, akarsu, göl, deniz ve okyanus gibi çeşitli su ortamlarını ve bunların dağılımını inceler.

Aşağıdaki bilimlerden hangisi hidrografyaya yardımcı bilimler arasında yer almaz?

- A) Limnoloji
- B) Meteoroloji
- C) Hidrojeoloji
- D) Potamoloji
- E) Oseonografya

8. Coğrafyanın en genel tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevremizde meydana gelen doğa olaylarının neden ve sonuçlarını açıklayan bir bilimdir.
- B) Canlıların birbirleriyle ve çevresiyle olan ilişkisini açıklayan bir bilim dalıdır.
- C) Çevremizde meydana gelen doğa olaylarının neden ve sonuçlarını araştıran ve aynı zamanda insanların doğal ortamla karşılıklı ilişkisini açıklamaya çalışan bir bilimdir.
- D) Nüfusun yapısını, niteliğini, sosyoekonomik özelliklerini incelen bir bilimdir.
- E) İnsan faaliyetlerinin doğal ortam üzerindeki etkisini araştıran bir bilimdir.

9. Mekâna bağlı tüm olayları kendi metot ve teknikleriyle araştıran modern coğrafyanın beş temel unsuru vardır. Bu beş unsurla coğrafya, diğer bilim dallarından ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi coğrafyanın beş temel unsuru arasında yer almaz?

- A) Konum
- B) Mekan (Yer)
- C) Hareket
- D) Bölge
- E) Tarih

- 10.

- Yeni Çağ'da yaşamıştır.
- Çizdiği dünya haritası ile coğrafyanın gelişimine katkı sağlamıştır.
- Kitab-ı Bahriye adlı eseri vardır.

Yukarıda tanıtılan ve coğrafyanın gelişimine katkı sağlayan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Piri Reis
- B) Katip Çelebi
- C) Evliya Çelebi
- D) Batlamyus
- E) Seydi Ali Reis

11. İnsanların mesken yapımında kullandığı malzeme doğal çevre şartlarına göre farklılık gösterir.

Aşağıda verilen mesken yapımında kullanılan malzemelerden hangisi üzerinde çevrenin etkisi en azdır?

- A) Taş
- B) Beton
- C) Kerpiç
- D) Buz (İglo)
- E) Ahşap

12. Aşağıdaki insan faaliyetlerinden hangisinin doğal çevrede değişikliğe neden olması beklenmez?

- A) Tarımsal verimi artırmak için kimyasal gübre ve tarım ilacının kullanımının yaygınlaşması
- B) Gölü besleyen bir akarsuyun yatağının değiştirilmesi
- C) Sanayi ve evsel atık suların arıtılmadan akarsu veya denizlere akıtılması
- D) Ormanların tahrip edilerek tarım alanına dönüştürülmesi
- E) Sağlıklı beslenmek için organik tarımın yaygınlaştırılması

1. Coğrafya öğretmeni öğrencilerine Abant Gölü ve çevresine inceleme gezisi düzenlemiştir.

(I) Yolculuk esnasında Türkiye'nin en uzun tünellerinden biri olan Bolu Dağı tüneline geçmişlerdir. (II) Gezi esnasında öğretmen Abant Gölü'nün heyelan set gölü olduğunu söylemiştir. (III) Heyelan set göllerinin, heyelan kütlelerinin bir vadinin önünü kapatıp arkasında oluşan çukurluğa suların birikmesiyle oluştuğunu, (IV) ülkemizde yer şekillerinin engebeli ve yağışın fazla olduğu Karadeniz Bölgesi'nde bu oluşuma sahip göllerin yaygın olduğunu anlatmıştır. (V) Abant Gölü'nün turizme kazandırılmasıyla bölge ekonomisinin geliştiğini söylemiştir.

Yukarıdaki metinde kaç numaralı cümlede coğrafyanın dağılım ilkesine değinilmiştir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Aşağıdaki beşeri coğrafyanın alt dalları ve tanım eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) **Turizm Coğrafyası:** Turizm etkinliklerinin türünü, bu etkinliklere katılan insan sayısını ve ekonomi üzerindeki etkisini inceler.
- B) **Enerji Coğrafyası:** Enerji kaynaklarının türlerini, dağılımını, taşımalarını ve bunların çevreye etkisini inceler.
- C) **Nüfus Coğrafyası:** Yerleşmelerin doku ve tiplerini, dağılımını; yerleşmeler üzerinde etkili olan doğal ve beşeri faktörleri inceler.
- D) **Tarım Coğrafyası:** Tarım ürünlerinin yetiştirme koşulları, tarımda verimliliği etkileyen faktörler ve tarımsal üretim miktarlarını inceler.
- E) **Ulaşım coğrafyası:** Ulaşımı etkileyen doğal ve beşeri faktörler, ulaşım ağının dağılımı ve ulaşım araçlarını inceler.

3. "Neden coğrafya öğrenmeliyiz?" sorusuna verilebilecek en kapsamlı cevap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın oluşumu ve jeolojik geçmişi öğrenmek için
- B) Atmosferi ve iklimlerin özelliklerini öğrenmek için
- C) Yer şekillerinin oluşumu ve dağılımını öğrenmek için
- D) Dünya'nın farklı bölgelerindeki yaşamları öğrenmek için
- E) İçinde yaşadığımız doğal ortamı tanımak ve bu doğal ortamdaki en iyi şekilde faydalanmak için

4. Erzurum'un önemli turizm merkezlerinden olan Kale'ye çıktık. Tepesi uçtuğu için Tepsi Minare denen eski Selçuk Kulesi'nden, 1916 Şubatı'nda ordusunun ricatini temin için çocuğu, kadını sipere koşan destanı şehri seyre başladık. Önümüzde, henüz sararmaya yüz tutmuş ekinleriyle emsalsiz bir panorama dalgalanıyordu. Doğu tarafında çıplak dağlar bitir bitmez, küçük köyleriyle, ağaçlık su başlarıyla, enginliğiyle ova başlıyordu. Daha uzakta, Anadolu'nun şiir, gurbet kaynağı olan, halkımızın duyduğundaki o keskin hüznün belki de sırrını veren dağlar vardı. Günün büyük kısmını orada geçirdik. Sonra şehrin ovaya karıştığı yerde, Belediye Bahçesi'nin biraz ötesindeki yeni bir ilköğretim binasına girdik. Erzurum taşı dururken çimentonun kullanılmasını bir türlü aklım almaz. Betonun getirdiği bir yığın kolaylık meydana. Fakat bu kolaylıklar bazen de mimarinin aleyhinde oluyor. Hele mahallî rengi bozuyor. Erzurum taşı, Ankara taşı gibi çok kullanışlı. Her girdiği yere abide asilliği veren bir mimari malzemesi.

Yukarıdaki metinde beşeri coğrafyanın alt dallarından hangisine değinilmemiştir?

- A) Tarihi Coğrafya
- B) Yerleşme coğrafyası
- C) Enerji Coğrafyası
- D) Tarım coğrafyası
- E) Turizm Coğrafyası

5. Aşağıdakilerden hangisi insanın doğa ile etkileşimine örnek oluşturur?

- A) İtalya'da Etna Yanardağı'nın patlaması
- B) Kanada ve Sibirya'da Tayga (iğne yapraklı) ormanlarının geniş alan kaplaması
- C) Tuz Gölü ve çevresinin Türkiye'de en az yağış alan yer olması
- D) Uludağ ve Palandöken'in Türkiye'nin önemli kayak merkezleri olması
- E) Avustralya'nın kendine özgü bitki ve hayvan topluluklarını barındırması

6. Aşağıdakilerden hangisi doğal çevreyi korumaya yönelik uygulamalar arasında yer almaz?

- A) Tarımsal üretimi artırmak için kimyasal gübre kullanımının yaygınlaşması
- B) Araçlara her yıl egzoz muayenesinin zorunlu hâle getirilmesi
- C) Son yıllarda katı atık dönüşüm tesislerinin yaygınlaşması
- D) Belli büyüklüğün altındaki balıkların avlanmasının ve satışının yasaklanması
- E) Milli parkların sayısının artırılması

7. İstanbul'un nüfus, yerleşme ve ekonomik faaliyetleri hakkında araştırma yapan bir araştırmacı aşağıdaki bilim dallarından hangisinden yararlanmalıdır?

- A) Demografi
- B) Jeodezi
- C) Meteoroloji
- D) Hidroloji
- E) Pedoloji

8. Coğrafya, bağlantı ilkesi ile yeryüzünde meydana gelen doğal ve beşerî olaylar arasındaki çok yönlü ilişkileri ortaya koymaya çalışır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bağlantı ilkesi ile açıklanamaz?

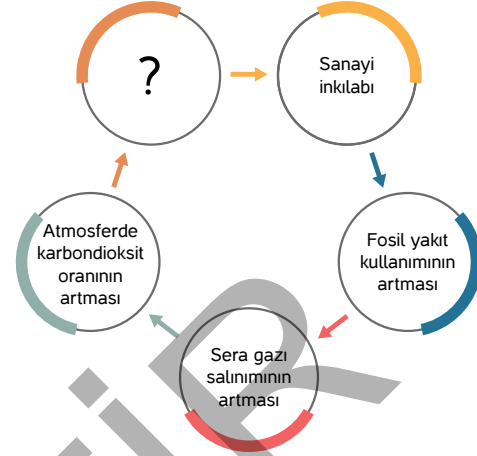
- A) Güneş ışınlarının eğik açıyla gelmesine bağlı olarak kutuplarda sıcaklıkların düşük olması
- B) Dünya üzerinde 0° - 30° enlemleri arasındaki bölgelerde Tropikal siklonların etkili olması
- C) Yer şekillerinin engebeli olduğu, su kaynakları bakımından zengin bölgelerde dağınık yerleşme dokusunun görülmesi
- D) Yıllık yağış miktarının az ve yağış rejiminin düzensiz olduğu bölgelerde bitki örtüsünün cılız ve fakir olması
- E) Deniz kıyısına kadar inen vadi buzullarının erimesiyle fiyort tipi kıyıların oluşması

9. Karbon ayak izi, her insanın ulaşım, ısınma, enerji tüketimi veya satın aldığı her türlü ürün neticesinde atmosfere yayılmasına neden olduğu karbon miktarını anlatmak üzere kullanılan bir terimdir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyi arttıkça üretim ve tüketim artmakta, beraberinde karbon ayak izi de artmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin karbon ayak izi diğerlerine göre daha düşüktür?

- A) Japonya
- B) ABD
- C) Almanya
- D) Cezayir
- E) Çin

10.

Yukarıdaki diyagramda "?" olduğu yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olmaz?

- A) Küresel iklim değişikliği
- B) Buzulların erimesi
- C) Su döngüsünün zarar görmesi
- D) Bazı bitki ve hayvanların neslinin tükenmesi
- E) Volkanik patlamaların artması

11. İnsanlar tarafından Madagaskar Adası'na getirilen keçiler ormanların kendilerini yenileme sürecine zarar verdiğinden adada orman alanları azalmış ve erozyon artmıştır.

Yukarıda verilen metinden yararlanarak;

- I. Doğal çevreyi oluşturan unsurlar arasında karşılıklı ilişkiler vardır.
- II. Doğal ortamdaki meydana gelen olaylar birbirinden bağımsız olarak gerçekleşir.
- III. Beşerî faaliyetler doğal ortamda değişikliğe neden olmaktadır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

TEST - 3

Doğa - İnsan ve Coğrafya

1.

Doğal ortam	Doğal unsur - olay	Fiziki coğrafyanın alt dalı
Taş Küre	Dağ, Vadi, Toprak	Jeomorfoloji
Hava Küre	.....I.....	Klimatoloji
Su Küre	Dalga, Akıntı	.....II.....
Canlılar Küresi	Bitki, Hayvan, İnsan	Biyocoğrafya

Yukarıdaki tabloda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

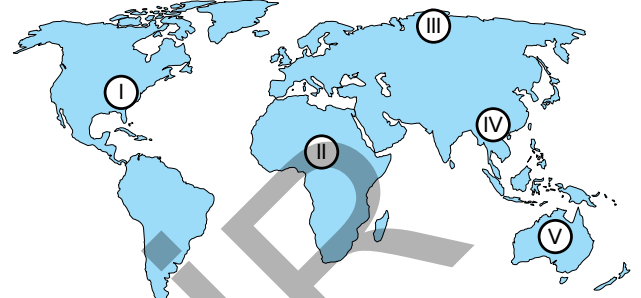
I	II
A) Yıldırım, Bulut	Hidrografya
B) Göl, Nehir, Bataklık	Meteoroloji
C) Volkanlar, Depremler	Hidroloji
D) Yağmur, Dolu, Kar	Kartografya
E) Peribacaları, mağaralar	Fizik

2. İnsanlar temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için doğal ortamları etkileşim hâlinindedir. Bu süreçte doğal ortam insan yaşamını şekillendirirken, insanlarda doğal ortamda değişikliğe neden olmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi doğanın insan yaşamına etkisine örnek oluşturur?

- A) İnsanların ulaşımı kolaylaştırmak için yol, köprü ve viyadük yapması
B) İnsanların Erzurum ve çevresinde büyükbaş hayvancılık yaparak geçimini sağlarken Adana ve çevresinde tarımla geçimini sağlaması
C) Japonya'da yer şekillerinin engebeli olmasından ve arazi sıkıntısından dolayı Kansai Havaalanı'nın deniz doldurularak inşa edilmesi
D) Panama Kanalı'nın açılmasıyla Atlas Okyanusu ile Pasifik Okyanusu'nun birbirine bağlanması
E) Aşırı ve yanlış avlanmaya bağlı olarak son yıllarda avlanan balık tür ve miktarının azalması

3. Sanayi inkişabı ile insanın doğal ortama müdahalesi en yüksek seviyeye çıkmıştır. Günümüzde de gelişmiş ülkelerin doğal ortama müdahalesi geri kalmış ülkelere göre çok daha yüksektir.

Buna göre, yukarıdaki haritada işaretli olan bölgelerden hangilerinde insanların doğal ortama müdahalesi daha fazladır?

- A) Yalnız I
B) I ve IV
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

4. • Hollanda'nın denizin önüne dünyanın en büyük setlerini yaparak topraklarını %40 oranında genişletmesi
• Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla Akdeniz ve Hint Okyanusu arasındaki deniz yolunun kısalması
• Manş Denizi'nin altına tünel yapılarak Büyük Britanya Adası'nın Avrupa ana karasına demir yolu ile bağlanması
• Deniz doldurularak Ordu - Giresun Havaalanı'nın yapılması

Yukarıdaki faaliyetler aşağıdakilerden hangisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Beşeri faaliyetlerin doğal çevreyi olumlu etkilediğine
B) Doğal çevre üzerinde iklim koşullarının etkili olduğuna
C) Teknolojinin gelişmesiyle insanların doğal çevre üzerindeki etkisini artırdığına
D) İnsan yaşamı üzerinde doğal çevrenin etkili olduğuna
E) Doğal çevreyi oluşturan unsurların birbirleriyle uyum içerisinde olduğuna

5. İnsanlar doğal çevreden fayda sağlayıp yaşamını sürdürmeye çalışırken bazen hiç hesap edemediği sonuçlarla da karşılaşabiliyor.

Aşağıdakilerden hangisi insanların tahmin edemediği sonuçlar arasında yer alır?

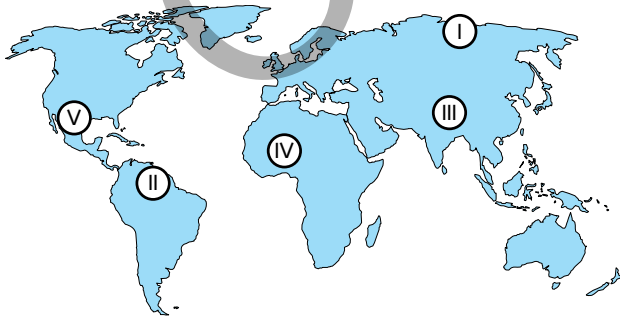
- A) Fosil yakıt kullanımının artmasıyla atmosferde karbondioksit oranının artması
- B) Tarımda zirai mücadelenin biyoçeşitliliği azaltması
- C) Akarsuların taşkın sahalарının yerleşime açılmasıyla sellerin yaşanması
- D) Süveyş Kanalı'nın açılması ile deniz ulaşımında yol ve zamandan tasarruf sağlanırken, Kızıldeniz'e özgü göçmen deniz anası ve deniz kedisinin Akdeniz'e yayılması ile birçok canlı türünün yaşam alanını yok etmesi
- E) Sanayinin geliştiği bölgelerde kentleşmenin artması

6. Çevremizde meydana gelen doğal ve beşeri olaylar yerel, bölgesel ve küresel etkilere sahiptir.

Aşağıdaki olaylardan hangisi küresel etkiye sahiptir?

- A) Mısır tarafından Nil Nehri üzerine yapılan Asvan Barajı'nın deltadaki verimi düşürmesi
- B) Antalya'da meydana gelen şiddetli yağış ve dolunun sulara zarar vermesi
- C) Ovit Tüneli'nin açılmasıyla Rize ve Erzurum arasındaki ulaşımın kolaylaşması
- D) Sera gazlarının salınımını azaltmayı amaçlayan uluslararası Kyoto Protokolü'nün 2005 yılında yürürlüğe girmesi
- E) Katrina kasırgasının ABD'nin doğu kıyılarını etkilemesi

7.

Yukarıdaki haritada kaç numaralı bölgede bitki örtüsünün gür ve sık olması insan yaşamını olumsuz etkilemektedir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. *Eratosthenes* Dünyanın yuvarlak olduğunu düşünmüş ve çevresini hesaplamaya çalışmıştır.

Strabon Geographika (Coğrafya Kılavuzu) adlı eseriyle coğrafyanın gelişimine katkıda bulunmuştur.

Batlamyus Doğal kaynaklar ile devletlerin gelişiminin ilişkisine değinerek coğrafya ile ilgili ilk görüşleri ortaya koymuştur.

Biruni Bulunduğu dönemin ünlü denizcisidir. Çizdiği dünya haritası ve Kitab-ı Bahriye isimli eseriyle dünyaca tanınmıştır.

Muhammed İdrisi "Kitab-ür Rüşandi (Roger'in Kitabı) adlı eserinde dünya haritası çizmiş ve eserinde iklim tiplerini anlatmıştır.

Alexander Von Humboldt Coğrafyanın metodolojisini oluşturmuş, coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur. Çalışmalarını Cosmos adlı eserinde toplamıştır.

Yukarıda coğrafya biliminin gelişmesine katkıda bulunmuş bilim insanları ve yaptığı çalışmalar verilmiştir.

Hangi bilim insanlarının yaptığı çalışmalar yanlış verilmiştir?

- A) Strabon - Alexander Von Humboldt
- B) Batlamyus - Biruni
- C) Eratosthenes - Biruni
- D) Muhammed İdrisi - Batlamyus
- E) Alexander Von Humboldt - Eratosthenes

9.

Jeomorfoloji	Klimatoloji	Hidrografya	Biyocoğrafya	Kartografya
Jeoloji	Meteoroloji	Matematik	Biyoloji	Hidroloji
Jeofizik	Fizik	Astronomi	Botanik	Potamoloji
Litoloji		Jeodezi	Zooloji	Limnoloji
Pedoloji			Tıp	Oseonografya
				Hidrojeloloji

Yukarıdaki tabloda fiziki coğrafyanın alt dalları ve yardımcı birimler verilmiştir. Ancak tablo hazırlanırken hata yapılmıştır.

Bu hatanın çözümü için aşağıdakilerden hangisi yer değiştirilmelidir?

- A) Klimatoloji ile Hidrografya
- B) Meteoroloji ile Astronomi
- C) Hidrografya ile Kartografya
- D) Jeofizik ile Fizik
- E) Limnoloji ile Litoloji

TEST - 1

Dünya'nın Şekli ve Sonuçları

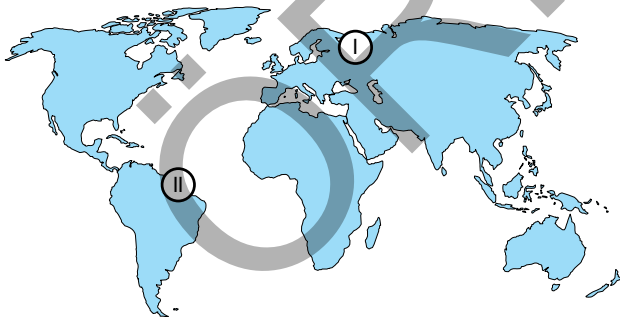
1. Ekvator'dan kutuplara gidildikçe aşağıdakilerden hangisinde artış gözlemlenir?

- A) Sıcaklık
- B) Paralellerin çevresi
- C) Yer çekimi
- D) Meridyenler arası mesafe
- E) Denizlerin tuzluluğu

2. Aşağıdakilerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

- A) Ekvator çevresinin kutuplar çevresinden daha uzun olması.
- B) Kutuplarda yer çekiminin fazla olması
- C) Atmosferin kutuplarda ince Ekvator'da kalın olması
- D) Dünyanın şeklinin geoit olması
- E) Ekvator yarı çapının kutuplar yarı çapından daha uzun olması

3.

Yukarıdaki haritada I. bölgenin sıcaklığının II. bölgeden düşük olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çizgisel hızın kutuplara doğru azalması
- B) Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesi
- C) Gece - gündüzün oluşumu
- D) Ekvator'dan kutuplara gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısının küçülmesi
- E) Kutuplara doğru gölge boyunun uzaması

4. • Doğunun yerel saatinin ileri, batının yerel saatinin geri olması
• Ekvatordan kutuplara gidildikçe sıcaklığın azalması
• Gece - gündüzün ar dalanması
• Kutuplardan Ekvator'a gidildikçe cisimlerin gölge boyunun kısalması
• Kutuplarda 6 ay gündüz ve 6 ay gecenin yaşanması

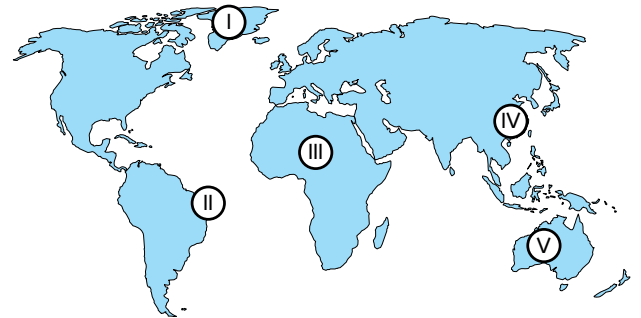
Yukarıdakilerden kaç tanesi dünyanın şeklinin sonuçları arasında yer alır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

5. Aşağıdakilerden hangisi dünyanın şekli ile ilgili değildir?

- A) Ekvator'dan kutuplara gidildikçe çizgisel hızın azalması
- B) Kanada'nın Brezilya'dan daha sıcak olması
- C) Kızıldeniz'in Baltık Denizi'nden daha tuzlu olması
- D) Japonya'nın yerel saatinin Türkiye'den ileri olması
- E) Kutuplarda termik yüksek basınç merkezlerinin oluşması

6.

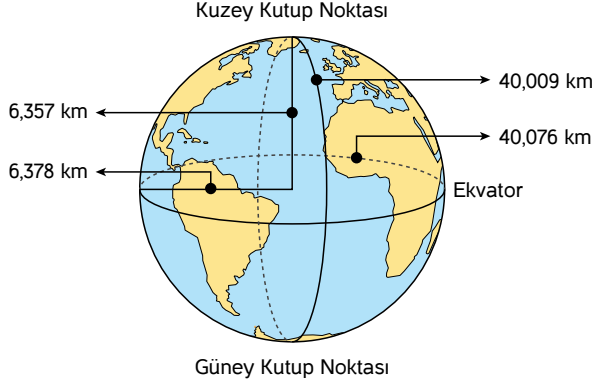

"Bulduğum yerde Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı büyüktür." diyen bir kişi yukarıdaki haritada işaretli olan bölgelerden hangisinde yaşamaktadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7.

Yukarıdaki şekilden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dünyamız kutuplardan basık Ekvator'dan şişkindir.
- B) Ekvator çevresi kutuplar çevresinden daha büyüktür.
- C) Kutup yarı çapı Ekvator yarı çapından daha küçüktür.
- D) Ekvator'dan kutuplara gidildikçe yer çekimi artar.
- E) Ekvator çevresi yerin merkezine daha yakındır.

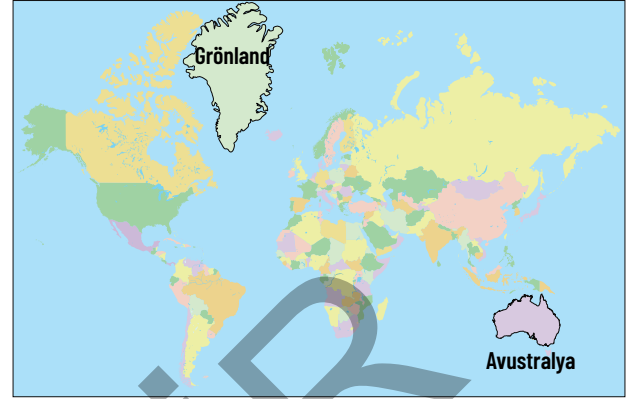
8.

Aşağıdaki durumlardan hangisi yukarıdaki haritada verilen şehirler için yıl boyunca ortaktır?

- A) Çizgisel hız
- B) Gölge boyu
- C) Açısal hız
- D) Güneşin doğuş ve batış saati
- E) Yer çekimi

9.

Yukarıdaki Dünya haritasını incelediğimizde Grönland Adası Avustralya'dan daha büyük görünmektedir. Gerçekte ise durum tam tersidir.

Oluşan bu hatanın temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eksen eğikliği
- B) Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesi
- C) Kutuplarda yer çekiminin fazla olması
- D) Dünya'nın küresel şekli
- E) Çizgisel hızın kutuplara doğru azalması

10. Ekvator'dan kutuplara gidildikçe paralellerin çevresi küçülür, iki meridyen arasındaki mesafe daralır.

Bütün paralellerin çevresi aynı, iki meridyen arası mesafe eşit olsaydı aşağıdakilerden hangisinde değişiklik olması beklenmezdi?

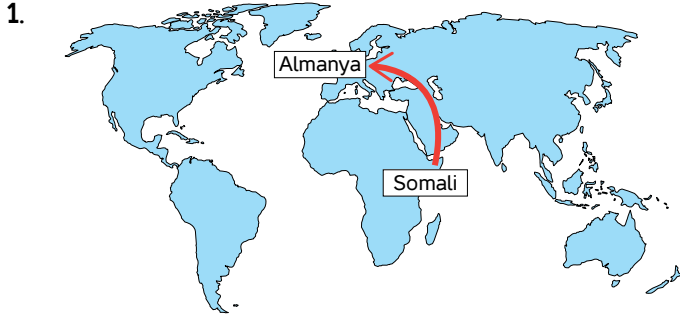
- A) Çizgisel hız
- B) Güneş ışınlarının geliş açısı
- C) Cisimlerin gölge boyu
- D) Haritalarda oluşan hatalar
- E) Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi

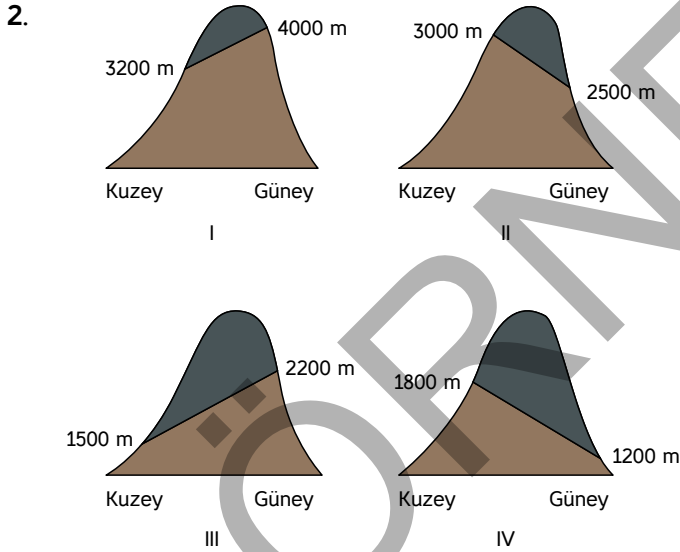
TEST - 2

Dünya'nın Şekli ve Sonuçları

Somalî'den Almanya'ya giden bir kişi aşağıdakilerden hangisinde meydana gelen değişikliği gözlemleyemez?

- A) Sıcaklığın azaldığını
- B) Denizlerin tuzluluk oranının azaldığını
- C) Açılal hızın arttığını
- D) Güneş ışınlarının geliş açısının azaldığını
- E) Cisimlerin gölge boyunun uzadığını

Yukarıda dünya üzerinde bazı dağların kalıcı kar sınırları verilmiştir.

Buna göre yukarıda verilen dağlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) I. dağ Ekvator'a en yakındır.
- B) IV. dağın olduğu bölgede orman üst sınırı en alçaktır.
- C) Dağların Ekvator'dan kutuplara doğru sıralanışı I - II - III - IV şeklindedir.
- D) I. dağın olduğu bölgede yerleşme üst sınırı en yüksektir.
- E) I ve III dağ Güney Yarımküre'de, II ve IV. dağ Kuzey Yarımküre'de yer alır.

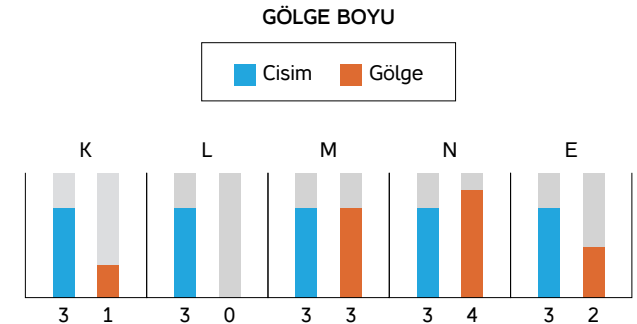
Yukarıdaki şekilde soru işaretinin olduğu yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olur?

- A) Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesi
- B) Yörünge düzleminin Ekvator düzlemine eğik olması
- C) Dünya'nın şeklinin geoit olması
- D) Ekvator'dan kutuplara gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısının küçülmesi
- E) Dünya'nın yıllık hareketi

4. Bir merkezden kuzeye gidildikçe cisimlerin gölge boyu kısalıyorsa bu merkez için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Güney Yarımküre'dedir.
- B) Kuzey Yarımküre'dedir.
- C) Ekvator üzerindedir.
- D) Yengeç Dönencesi'ndedir.
- E) Kuzey Kutup Dairesi'nin üzerindedir.

5. Aşağıda 21 Haziran günü beş farklı bölgede yatay düzlemde aynı uzunluğa sahip cisimler ve gölge boyları verilmiştir.

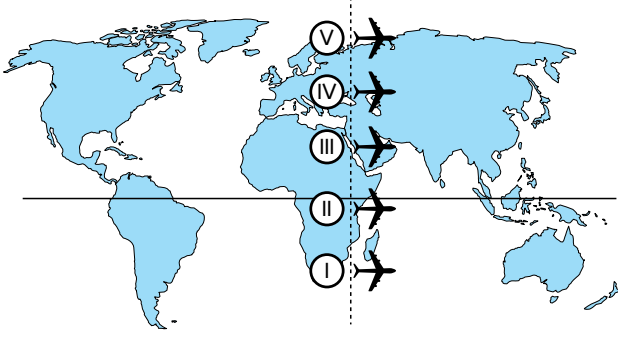
Buna göre yukarıdaki bölgelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) L bölgesi Oğlak Dönencesi üzerindedir.
- B) M bölgesi 45° Güney enlemi üzerinde yer almaktadır.
- C) L bölgesine en yakın bölge K bölgesidir.
- D) M bölgesi Güney Yarımküre'dedir.
- E) N bölgesi diğer bölgelere göre kuzey kutbuna daha yakındır.

6.

Yukarıdaki haritada aynı meridyen üzerinde bulunan uçaklar, aynı anda havalanıp üzerinde buldukları paraleli izleyerek dünyanın çevresindeki bir turunu aynı anda tamamlamışlardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) I. uçağın hızı en fazladır.
- B) II. ve III. uçakların hızları eşittir.
- C) III. uçağın hızı V. uçaktan fazladır.
- D) V. uçağın hızı diğerlerinden daha fazladır.
- E) I. uçağın izlediği yol en kısadır.

7. 2019 yılında İngiliz, Alman ve İskandinav turistlerin en çok tercih ettiği ülke İspanya olmuştur.

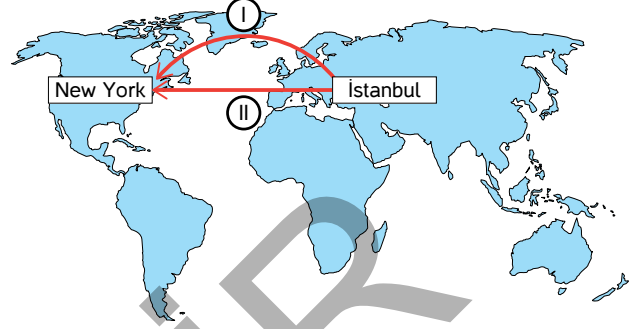
Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın yıllık hareketi
- B) Yörünge düzleminin Ekvator düzlemine eğik olması
- C) Dünya'nın günlük hareketi
- D) Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin olması
- E) Dünya'nın küresel şekli

8. Ekvator bölgesinde 10 kilogram olarak tartılan karpuzun kutup bölgesinde 10 kilogramdan daha ağır geldiğini anlatan arkadaşına şaşırarak kişinin aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgisi yoktur?

- A) Dünya'nın küresel şekli
- B) Yörünge düzleminin dünya eksenine eğik olması
- C) Dünya'nın yıllık hareketi
- D) Dünya'nın geoit şekli
- E) Dünya'nın günlük hareketi

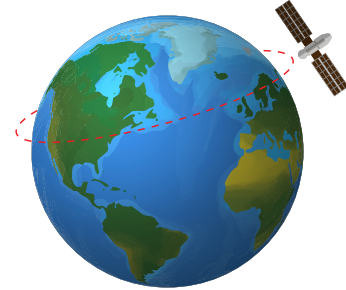
9. Aşağıdaki haritada İstanbul - New York seferini yapan bir uçağın izleyebileceği iki farklı rota verilmiştir.

Uçak yakıt ve zamandan tasarruf sağlamak için I. nolu rotayı izlemelidir diyen bir kişi aşağıdaki bilgilerden hangisinden yararlanmıştır?

- A) Dünya'nın günlük hareketi
- B) Eksen eğikliği
- C) Dünya'nın yıllık hareketi
- D) Yörünge elips şekli
- E) Dünya'nın küresel şekli

10.

Yukarıdaki haritada dünyanın çevresinde dönmekte olan Göktürk I uydusunun konumu gösterilmiştir.

Göktürk I uydusu Türkiye ile iletişimini devam ettirebildiğine göre;

- I. Göktürk I'in hızı dünyanın dönüş hızı ile aynıdır.
- II. Göktürk I'in hızı dünyanın dönüş hızından yavaştır.
- III. Göktürk I'in hızı dünyanın dönüş hızından fazladır.

verilenlerden hangisi söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

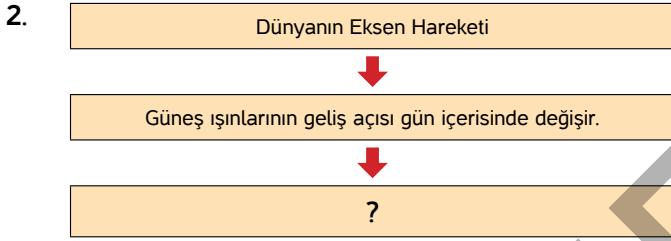

TEST - 1

Dünya'nın Hareketleri

1. Aşağıdakilerden hangisi dünyanın eksen hareketinin batıdan doğuya doğru olmasının sonuçları arasında yer almaz?
- A) Coğrafi yönlerin oluşması
  - B) Ülkemizde sabahları cisimlerin gölge yönünün kuzeybatıya düşmesi
  - C) Giresun'un yerel saatinin İstanbul'dan ileri olması
  - D) Gece - gündüzün ardalanması
  - E) Alize rüzgârlarının Kuzey Yarım Küre'de sağa sapması

Yukarıdaki tabloda “?” olduğu yere aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru olmaz?

- A) Mekanik çözülme
  - B) Günlük basınç farkı
  - C) Meltem rüzgârı
  - D) Günlük sıcaklık farkı
  - E) Muson rüzgârı
3. Aşağıdaki kavramlardan hangisi dünyanın yıllık hareketini anlatmak için kullanılmaz?
- A) Yörünge
  - B) Ekvator düzlem
  - C) Elips
  - D) Ekvator düzlemi
  - E) Geoit

4. Bir meridyenin güneşin önünden geçme süresi şimdiki- den iki kat kısalsaydı aşağıdaki durumlardan hangisi ger- çekleşirdi?
- A) Her iki yarım kürede mevsim süreleri eşit olurdu.
  - B) Batının yerel saati ileri olurdu.
  - C) İki meridyen arası zaman farkı 2 dakikaya düşerdi.
  - D) Okyanus akıntılarının sapma yönü değişirdi.
  - E) Gün süresi 48 saat olurdu.

5. Günümüzde kullandığımız digital veya analog saatlerin en ilkel hâli olan güneş saatini ilk defa MÖ 4000'lerde Mısırlılar icat etmiştir.

Mısırlılar güneş saatini icat ederken aşağıdaki hangi doğa olayından yararlanmıştı?

- A) Dünyanın yıllık hareketi
- B) Eksen eğikliği
- C) Dünyanın şekli
- D) Dünyanın eksen hareketi
- E) Dünyanın yörüngesinin elips olması

6. Coğrafi Keşifler sonrası yayılmacı bir politika izleyen İngiltere 1900'lü yıllara geldiğimizde dünyanın birçok bölgesinde sömürgesi olan “Güneş Batmayan İmparatorluk” ünvanı kazanmıştı.

Dünyanın şeklinin küre olduğunu düşündüğümüzde İngil- tere'ye bu ünvanı hangi doğa olayı kazandırmıştır?

- A) Eksen eğikliği
- B) Ekvatorda gece gündüz süresinin eşit olması
- C) Dünyanın günlük hareketi
- D) Yörüngesinin elips olması
- E) Kara ve denizlerin dağılışı

7.

	Gece gündüz süresinin yıl içerisinde değişmesi	Güneşin doğuda erken doğup erken batması	Kutup Yıldızı'nın Güney Yarım Küre'den görünmemesi
Dünyanın şekli			
Dünyanın günlük hareketi			
Dünyanın yıllık hareketi			

Yukarıdaki tabloda doğal olay - sonuç eşleştirmesinin doğru şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

×		
	×	
×		

 B)

	×	
×		
		×

 C)

×		
×		
		×
- D)

	×	
		×
×		

 E)

		×
	×	
×		

8. Düzce, Rize ve Ardahan aynı paralel üzerinde yer almaktadır.

Verilen üç şehir ile ilgili;

- I. Ekvator'a olan kuş uçuşu uzaklıkları aynıdır.
- II. Çizgisel hızları eşit değildir.
- III. Sıcaklıkları aynıdır.
- IV. Yerel saatleri aynıdır.
- V. Güneş ışınlarını yıl boyunca aynı açıyla alır.

gibi yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) IV ve V E) II ve IV

9. Bir günlük zaman dilimi içerisinde hem gece hem gündüzün yaşanması aşağıdakilerden hangi ile ilişkilidir?

- A) Dünyanın küresel şekli
- B) Dünyanın geoit şekli
- C) Yörüngenin elips olması
- D) Eksen eğikliği
- E) Dünyanın eksen hareketi

10. Aşağıda verilen enlemlerden hangisinde gece - gündüz arasındaki zaman farkı en az değişmektedir?

- A) Yengeç Dönencesi
- B) Oğlak Dönencesi
- C) Ekvator
- D) Kuzey kutup dairesi
- E) Güney kutup noktası

TEST - 2

Dünya'nın Hareketleri

1. Mevsimlerin oluşması ---- bağlıdır. ---- Olmasaydı mevsimler oluşmazdı.
- Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?
- A) Günberi - Günöte
B) Günlük hareket
C) Eksen eğikliği
D) Elips yörünge
E) Dünyanın şekli
2. Türkiye'de 21 Haziran tarihinde aşağıdaki şehirlerden hangisinde gündüz süresi en kısadır?
- A) Çanakkale
B) Ankara
C) Sinop
D) Iğdır
E) Antalya
3. Farklı yarım kürelerde yer alan K ve L merkezlerinin gece - gündüz arasındaki zaman farkları aynı ise bu merkezler için aşağıda verilenlerden hangisi kesin olarak söylenemez?
- A) Öğlen vakti gölge yönleri aynıdır.
B) Aynı anda farklı mevsim yaşarlar.
C) Çizgisel hızları aynıdır.
D) Ekvatora olan uzaklıkları aynıdır.
E) Yer çekimi aynıdır.
4. Sürekli esen rüzgârların yönünde sapmaya neden olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Dünyanın şekli
B) Yörünge elips olması
C) Eksen eğikliği
D) Dünyanın yıllık hareketi
E) Dünyanın eksen hareketi
5. Aşağıdakilerden hangisi dünyanın eksen hareketinin sonuçlarından biri değildir?
- A) Güneş doğuda erken doğar erken batar.
B) Gece - gündüz arası sıcaklık farkı oluşur.
C) 30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınç kuşakları oluşur.
D) Aydınlanma yıl boyunca yer değiştirir.
E) Coğrafi yönler oluşur.
6. Aşağıda verilen ülkelerin coğrafi konumlarını dikkate aldığımızda hangi ülkede 23 Eylül'den sonra gündüzler gecelerden uzun olmaya başlar?
- A) Yeni Zelanda
B) Japonya
C) İngiltere
D) Türkiye
E) ABD

7.

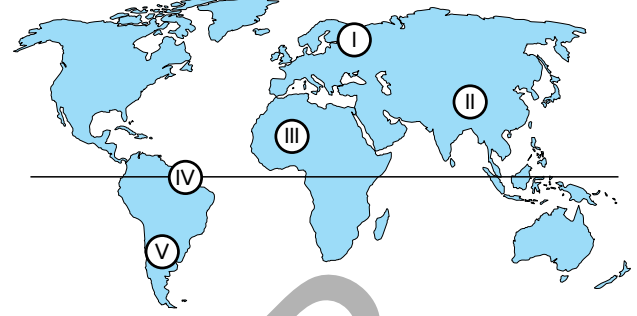
Yukarıdaki diyagramda I ve II'nin olduğu yere aşağıdaki rüzgârlardan hangisinin yazılması doğru olur?

	I	II
A)	Meltem	Muson
B)	Alize	Batı
C)	Kutup	Hamsin
D)	Muson	Meltem
E)	Batı	Kutup

8. Aşağıdakilerden hangisi dünyanın günlük ve yıllık hareketinden etkilenmez?

- A) Sıcaklık
- B) Güneş ışınlarının geliş açısı
- C) Cisimlerin gölge boyu ve yönü
- D) Atmosfer basıncı
- E) Yer çekimi

9.

Dünyanın yıllık hareketine ve eksen eğikliğine bağlı olarak gece - gündüz süresi yıl içerisinde değişir.

Yukarıdaki haritada verilen merkezlerden hangisinde yıl içerisinde gece - gündüz arasındaki zaman farkı değişimi en azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdakilerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

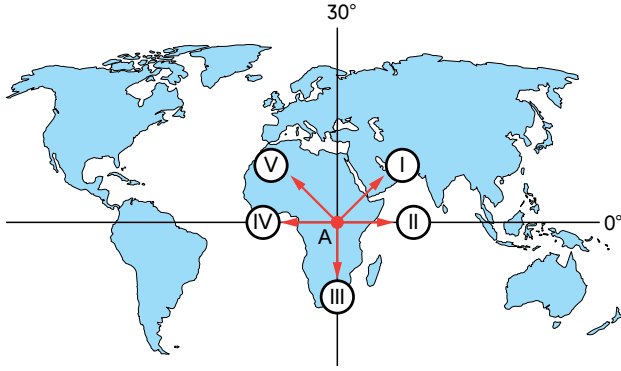
- A) Yıl içerisinde dünyanın güneşe olan uzaklığının değişmesi
- B) Yaz mevsiminin Kuzey Yarım Küre'de daha uzun olması
- C) Güneşin dünya üzerindeki çekim etkisinin değişmesi
- D) Temmuz ve Ağustos ayının üst üste 31 gün sürmesi
- E) Dünyanın yörüngesinin elips olması

TEST - 3

Dünya'nın Hareketleri

1.

Güneş ışınlarının Oğlak Dönencesi'ne dik açıyla geldiği bir günde, yukarıdaki haritada verilen A merkezinden hangi yöne gidilirse gece süresi kısalmır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

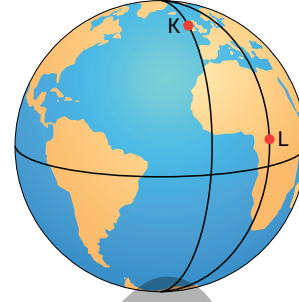
2. Dünyanın yıllık ve günlük hareketinin ortak sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muson rüzgârlarının oluşması
B) Doğunun yerel saatinin ileri olması
C) Mekanik çözülmenin olması
D) Basınç farklarının oluşması
E) Kuzey ve Güney Yarım Küre'de aynı anda farklı mevsimlerin yaşanması

3. "Her geçen gün güneş ışınlarının geliş açısı büyüyor, gölgem küçülüyor." diyen bir kişinin yaşadığı bölge ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Güneş ışınları dik açıyla gelmektedir.
B) Gündüz süresi uzamaktadır.
C) Gece - gündüz süresi eşittir.
D) Kış mevsimi başlangıcıdır.
E) Cisimlerin gölge boyu büyüyordur.

4.

21 Haziran'da K merkezinde güneş L merkezinden önce doğmaktadır.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farklı meridyen üzerinde yer almaları
B) Çizgisel hızlarının farklı olması
C) Gündüz sürelerinin farklı olması
D) Güneş ışınlarının geliş açısı
E) Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesi

5. 21 Mart'tan sonra aşağıdaki durumlardan hangisi gerçekleşir?

- A) Kuzey Yarım Küre'de sonbahar, Güney Yarım Küre'de ilkbahar başlar.
B) Güney Yarım Küre'de geceler gündüzlerden uzun olmaya başlar.
C) Kuzey Yarım Küre'de yatay düzlemdeki cisimlerin gölgesi uzar.
D) Güney kutup noktasında altı ay gündüz başlar.
E) Kuzey Yarım Küre'de gece süresi uzar.

6. ve 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Ülkemizde en uzun gündüz süresini bugün Sinop yaşayacak. Sinop'ta bugün güneş 05.04'te doğarken akşam 20.19'da batacak. Sinop'ta bugün 15 saat 15 dakika gündüz yaşanacak. İstanbul'da ise güneş 05.32'de doğarken, 20.40'da batacak. İstanbul'da bugün 15 saat 8 dakika gündüz yaşanacak.

Basından, 21 Haziran 2019

6. Sinop'un gündüz süresinin İstanbul'dan uzun olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın şekli
- B) Dünyanın günlük hareketi
- C) Dünyanın Güneş çevresindeki yörüngesinin elips olması
- D) Çizgisel hızın kutuplara doğru artması
- E) Ekvator düzleminin yörünge düzlemine eğik olması

7. Gazete haberinden yola çıkarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sinop'un yerel saatinin İstanbul'dan ileri olduğuna
- B) Sinop'un İstanbul'a göre daha doğuda yer aldığına
- C) Sinop'un gündüz süresinin İstanbul'dan uzun olduğuna
- D) İstanbul ile Sinop arasında 3 meridyen fark olduğuna
- E) İstanbul'un Sinop'un güneyinde yer aldığına

8. Aşağıda özel paraleller ve özellikleri verilmiştir.

Hangisinde hata yapılmıştır?

- A) Oğlak Dönencesi: Güney Yarım Küre'de güneş ışınlarının dik açıyla geldiği son paraleldir.
- B) Güney Kutup Dairesi: 21 Aralık'ta güneş ufuktan hiç batmaz.
- C) Ekvator: Güneş ışınları 21 Mart ve 23 Eylül'de dik açıyla gelir. Ekinoks yaşanır.
- D) Kuzey Kutup Dairesi: 21 Aralık'ta Kuzey Yarım Küre'de güneş ışınlarının geldiği son noktadır.
- E) Yengeç Dönencesi: 21 Haziranda Kuzey Yarım Küre'de en kısa gündüzün yaşandığı paraleldir.

9. Aşağıdakilerden hangisi dünya eksenini ile yörünge düzlemi arasında oluşan $66^{\circ} 33'$ lık açının sonuçları arasında yer alır?

- A) Dünyanın güneşi gören tarafı aydınlık görmeyen tarafı karanlık olur.
- B) Kayaçlar sıcaklık farkına bağlı olarak mekanik yolla çözülür.
- C) Artık yıl oluşur.
- D) Alacakaranlık süresi kutuplara doğru artar.
- E) Gece - gündüz süresi değişir.

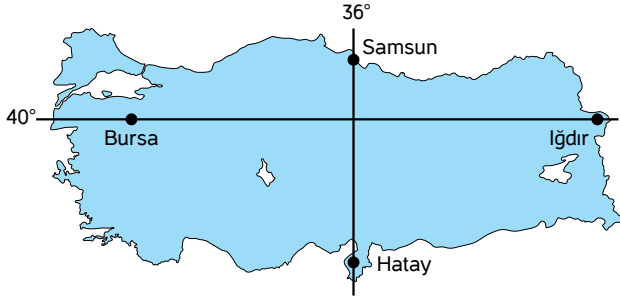

TEST - 4

Dünya'nın Hareketleri

1.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de yer alan bazı iller verilmiştir.

Verilen illerle ilgili aşağıda verilen durumlardan hangisinin nedeni dünyanın eksen hareketidir?

- A) Bursa ve Iğdır'in çizgisel hızları ayırdır.
- B) 21 Haziranda en uzun gündüz Samsun'da yaşanır.
- C) Bursa'nın yerel saati Iğdır'dan geridir.
- D) Hatay'a güneş ışınları daha büyük açıyla gelir.
- E) 21 Aralık'ta en kısa gölge boyu Hatay'da oluşur.

2.

- I. Sıcaklık farkları oluşur.
- II. Mekanik çözülme oluşur.
- III. Güneş ışınlarının geliş açısı değişir.
- IV. Mevsimler oluşur.
- V. Gece - gündüz süresi değişir.
- VI. Sürekli rüzgârlarının yönü değişir.

Yukarıdakilerden kaç tanesi dünyanın günlük hareketinin sonuçları arasında yer alır?

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5
- E) 6

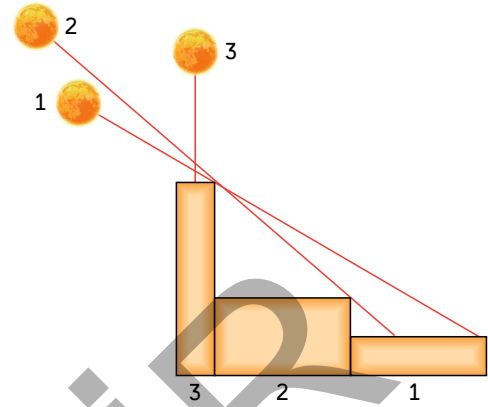
3.

- I. Güneş ışınlarının geliş açısı
- II. Gece - gündüz süresinin uzayıp kısaldığı tarih
- III. Öğlen vakti cisimlerin gölge boyu ve yönü
- IV. Matematiksel iklim kuşağı

Yukarıda verilen bilgilerden hangilerinden bir merkezin bulunduğu yarım kürenin tespitinde yararlanılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız IV
- D) I ve III
- E) II ve III

4.

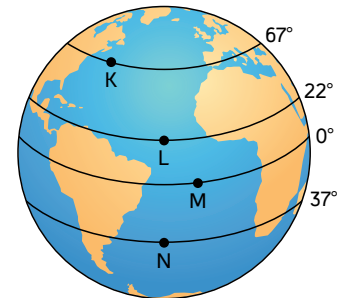

Yukarıda Oğlak Dönencesi üzerindeki bir noktaya farklı tarihlerde güneş ışınlarının geliş açısı ve 1 metrelik bir çubuğun gölge boyu verilmiştir.

Bu tarihler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	21 Aralık	21 Haziran	21 Mart
A)	3	1	2
B)	1	2	3
C)	2	3	1
D)	3	2	1
E)	1	3	2

5.

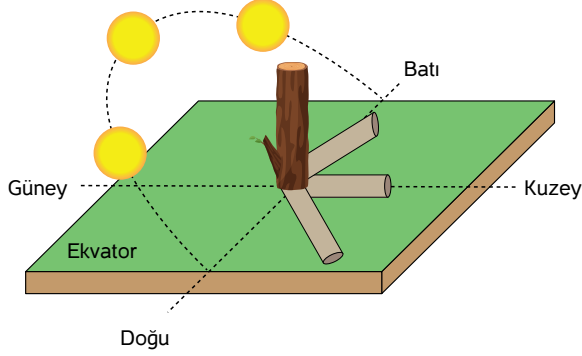

21 Haziran'da yukarıda verilen merkezlerden hangisinde yatay düzlemde yer alan 1 metrelik bir cismin öğlen vakti gölgesi güneyi gösterir?

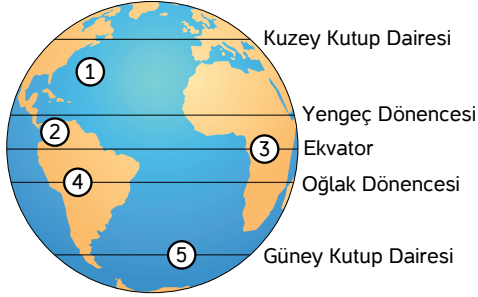
- A) Yalnız K
- B) Yalnız L
- C) L - M
- D) K - L
- E) L - N - M

6.

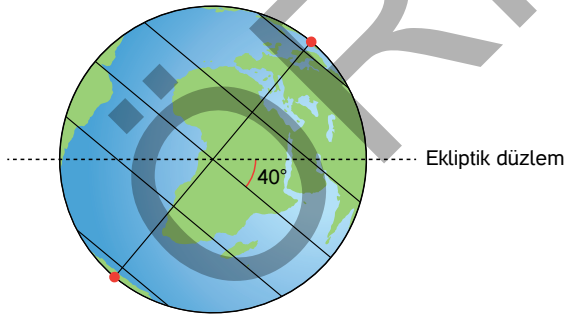
Yukarıdaki şekilde herhangi bir merkezde yatay düzlem üzerindeki bir cismin 21 Haziran günü gölge boyu ve yönündeki değişim verilmiştir.

Bu merkez kürede işaretli bölgelerden hangisinde yer almaktadır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4   E) 5

7.

Eksen eğikliğinin açısı şekildeki gibi olsaydı Türkiye'de;

- I. Yıllık sıcaklık farkı azalır.
II. Gece - gündüz arasındaki zaman farkı artar.
III. Güneyi tropikal kuşağın içinde kalır.

gibi durumlardan hangilerinin gerçekleşmesi beklenirdi?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I - II
D) II - III   E) I - II - III

8.

	Gündüz Süresi	Gece Süresi
K	11 saat	13 saat
L	17 saat	7 saat
M	14 saat	10 saat
N	12 saat	12 saat

Yukarıdaki tabloda 15 Ocak tarihinde dört farklı merkezin gece gündüz süresi verilmiştir.

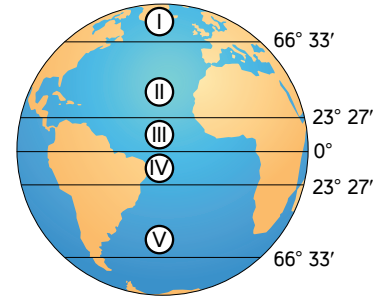
Tabloya göre;

- I. K merkezi Kuzey Yarım Küre'de, L - M merkezleri Güney Yarım Küre'dedir.
II. L - M merkezlerinde gündüzler uzamaktadır.
III. Merkezlerin Ekvator'dan kutuplara doğru sıralanışı N - K - M - L şeklindedir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) II ve III

9.

Yukarıdaki haritada verilen merkezlerden hangilerinde cisimlerin gölge yönü yıl içerisinde değişir?

- A) I - IV   B) I - IV   C) II ve III
D) III - IV   E) III - V

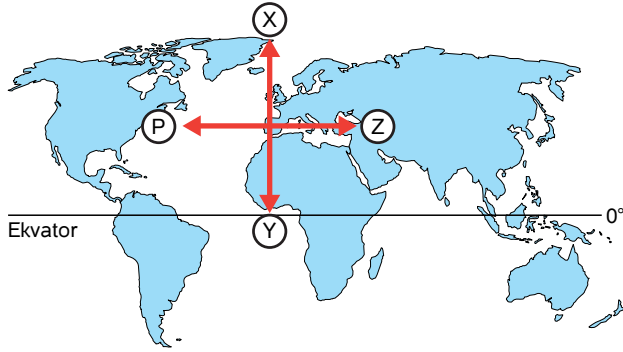

TEST - 5

Dünya'nın Hareketleri

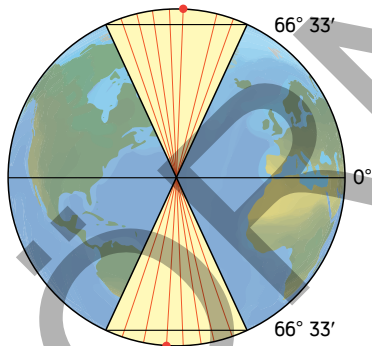
1.

21 Haziran tarihinde yukarıdaki haritada gösterilen oklar yönünde gidildiğinde aşağıdaki durumlardan hangisi gerçekleşmez?

- A) X yönünde gündüz süresi artar.
- B) Y yönünde gündüz süresi kısalır.
- C) Z yönünde gece - gündüz süresi değişmez.
- D) P yönünde yerel saat geri olur.
- E) Z yönünde cisimlerin gölge boyu artar.

2.

Yukarıdaki şekilde aydınlanma çemberinin yıl içerisindeki değişimi gösterilmiştir.

Buna göre Ekvator üzerinde yıl boyu gece - gündüz süresinin eşit olmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eksen eğikliği
- B) Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesi
- C) Aydınlanma çemberinin yıl boyu Ekvator'u iki eşit parçaya ayırması
- D) Çizgisel hızın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
- E) Güneş ışınlarının dönenceler arasındaki bölgeye dik açıyla gelmesi

3.

21 Aralıkta K merkezinde gece süresi 24 saat iken L merkezinde ise gündüz süresi 14 saatir.

Yukarıda verilen bilgilere göre K ve L merkezleri için aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

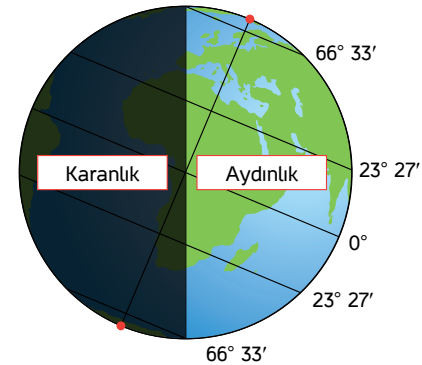
- A) K merkezi Kuzey Yarım Küre'de, L merkezi ise Güney Yarım Küre'dedir.
- B) L merkezi Ekvator'a daha yakındır.
- C) K merkezinin kuzeyi aydınlanma çemberinin dışında kalır.
- D) K merkezi Kuzey Kutup Dairesi'nin üzerinde veya kuzeyindedir.
- E) K ve L merkezleri aynı boylam üzerindedir.

4.

İstanbul'da yaşayan Abdullah "gündüzler gecelerden uzun ve her geçen gün gündüzler uzamaya devam etmektedir." diyorsa aşağıdaki aylardan hangisi yaşanmaktadır?

- A) Ocak
- B) Şubat
- C) Ağustos
- D) Ekim
- E) Mayıs

5.

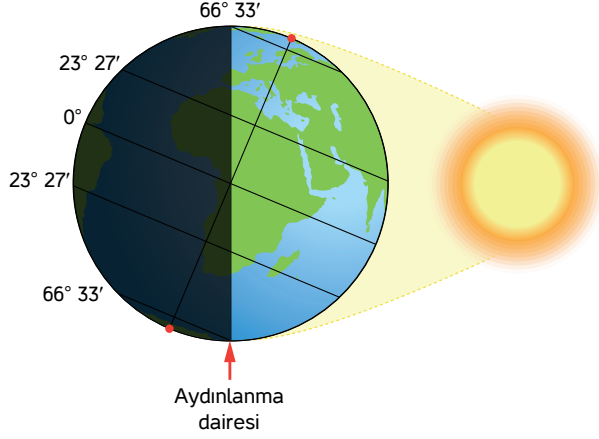
Dünyanın yıllık hareketine bağlı olarak aydınlanma çemberi yıl içerisinde yer değiştirir.

Buna göre aydınlanma çemberinin yukarıdaki şekildeki gibi olduğunda aşağıdaki aylardan hangisi yaşanmaktadır?

- A) Ocak
- B) Mart
- C) Aralık
- D) Temmuz
- E) Ekim

6.

Dünyamızın güneşin karşısındaki konumunun yukarı gösterilen şekildeki gibi olduğu tarihte aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmez?

- Yengeç Dönencesi üzerindeki cisimlerin öğle vakti gölgesi oluşmaz.
- Güney Yarım Küre'de kış mevsimi başlar.
- Ekvator üzerindeki cismin gölgesi güneyi gösterir.
- Kuzey Kutup Dairesi'nin kuzeyinde 24 saat gündüz yaşanır.
- Ekvator'dan güneye gidildikçe gündüzler uzar.

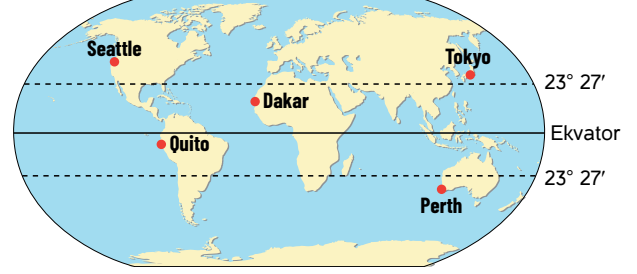
7.

- Okyanus akıntılarının Kuzey Yarım Küre'de sağa doğru sapması
- Dönencelerin ve kutup dairelerinin sınırlarının oluşması
- Dünyanın yörünge hızının değişmesi
- Kutuplara gidildikçe paralellerin küçülmesi

Yukarıda verilen durumların oluşmasında etkili faktör, aşağıda verilen doğa olayları ile eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- Eksen eğikliği
- Dünyanın şekli
- Yörünge elips olması
- Dünyanın şeklinin geoit olması
- Dünyanın günlük hareketi

8.

Güneş ışınlarının Oğlak Dönencesi'ne dik açıyla geldiği bir günde haritada gösterilen şehirlerin hangisinde gece – gündüz arasındaki zaman farkı en azdır?

- Dakar
- Perth
- Tokyo
- Quito
- Seattle

9.

- Dört mevsim belirgin olarak yaşanır.
- Cisimlerin gölgesi yılda iki defa sıfır olur.
- Güneşin ufukta hiç batmadığı, bazen de hiç doğmadığı günler yaşanır.

Yukarıda verilen merkezlerin bulunduğu matematiksel iklim kuşağı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Tropikal kuşak	Ortak kuşak	Kutup kuşağı
A)	I	II	III
B)	II	III	I
C)	III	II	I
D)	II	I	III
E)	III	II	I

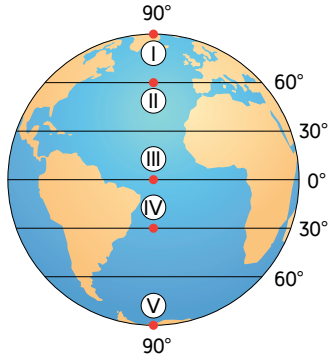

TEST - 6

Dünya'nın Hareketleri

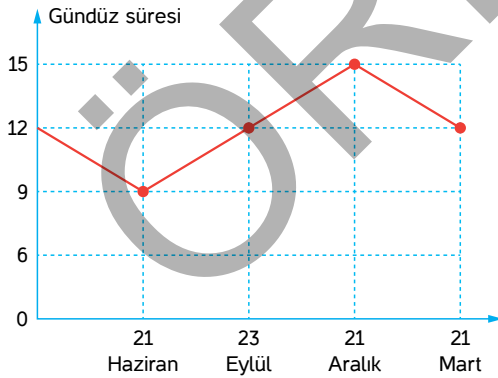
1.

Yukarıdaki şekilde işaretli bölgelerden hangisinde, hava kütleleri dünyanın günlük hareketinden etkilenerek yoğunlaşmış ve alçalmasıyla atmosfer basıncını artırmıştır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I - V
D) II - III   E) II - IV

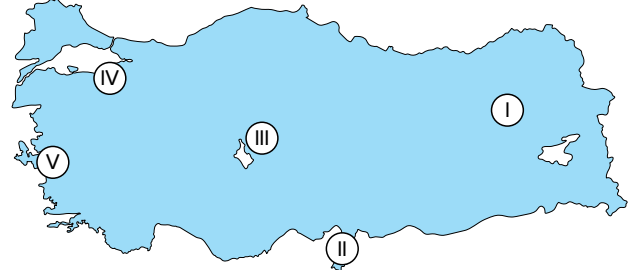
2. Aşağıdaki grafikte X merkezinde yıl içerisinde gündüz süresinin değişimi verilmiştir.

Yukarıda verilen grafikten yararlanarak X merkezi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bulunduğu yarım küreye
B) Güneş ışınlarının büyük açıyla geldiği tarihe
C) Uluslararası saat dilimine
D) Gecelerin uzayıp kısaldığı tarihe
E) Mevsimlerin başladığı tarihe

3.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen merkezlerle ilgili öğrenciler aralarında bilgi paylaşımı yapmıştır;

Berke: Dünyanın şekli geoit olduğu için II nolu bölge yerin merkezine diğerlerine göre daha yakındır.

Zeynep: Dünyamız batıdan doğuya doğru döndüğü için I. bölgede güneş önce batar.

Hasan: Eksen eğikliğine bağlı olarak Aralık ayında en uzun gündüz II. bölgede yaşanır.

Ayça: Haziran ayında en kısa gölge boyu II no'lu bölgede gerçekleşir.

Kemal: Dünyanın küresel şeklinin sonucu olarak IV no'lu bölgede çizgisel hız azdır.

Bu öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) Berke
B) Zeynep
C) Hasan
D) Ayça
E) Kemal

4. Jet-lag, çoğunlukla uzun süreli uçuşlar sonrasında ortaya çıkan, vücudun biyolojik saati ile iniş yapılan yerin saatinin uyuşmaması nedeni ile yaşanan bir rahatsızlıktır.

Jet-lag'a neden olan doğa olayı ile aşağıdakilerden hangisine neden olan doğa olayı aynıdır?

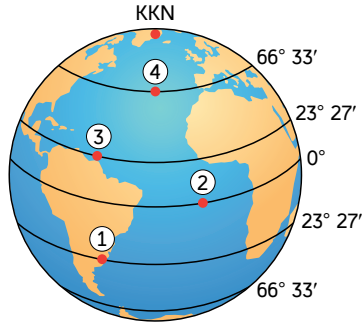
- A) Güneşin doğuş ve batış saatinin değişmesi
B) Dünyanın yörünge hızının artması
C) Mevsimlerin oluşması
D) Aydınlanma çemberinin yıl içerisinde yer değiştirmesi
E) Okyanus akıntılarının Güney Yarım Küre'de sola doğru sapması

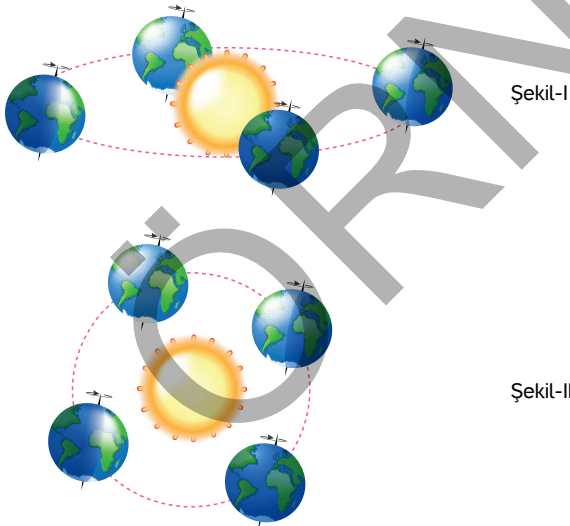
5.

Yukarıdaki şekilde belirtilen bölgeler için aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Ekinoks tarihlerinde güneş ışınları 3. bölgeye dik açıyla gelir.
- B) 21 Haziranda en uzun gündüz süresi 1. bölgede yaşanır.
- C) 21 Aralıkta 4. bölgede yaz mevsimi başlar.
- D) 21 Mart ve 23 Eylülde güneş ışınlarının yer yüzüne ilk ulaştığı bölge 2'dir.
- E) Gece - gündüz arasındaki zaman farkının en fazla olduğu bölge 1'dir.

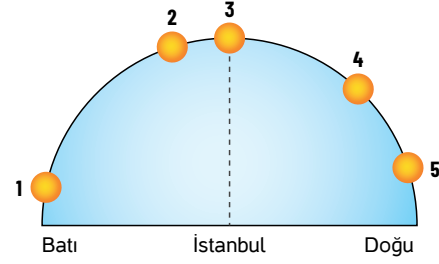
6.

Dünyanın yörüngesi şekil - I'deki gibi değilse şekil - II'deki gibi olsaydı aşağıdakilerden hangisi yine de değişmezdi?

- A) Mevsimlerin oluşması
- B) Dünyanın güneşe olan uzaklığı
- C) Dünyanın yörünge hızı
- D) Mevsim süreleri
- E) Şubat ayının 28 gün sürmesi

7.

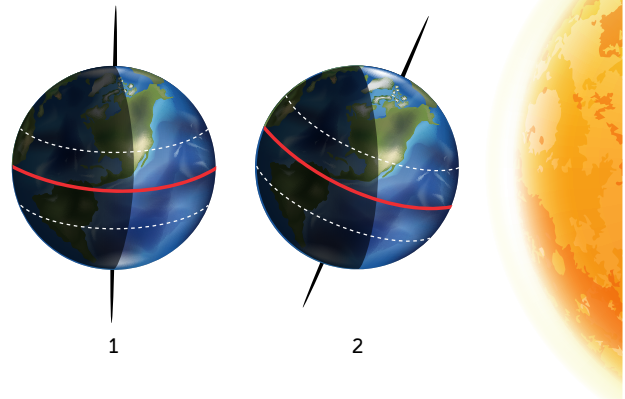

Yukarıdaki şekilde İstanbul'da gün içerisinde güneşin ufuktaki konumu verilmiştir.

Buna göre İstanbul'da güneşin ufuktaki konumunun değişmesine bağlı olarak aşağıdakilerden hangisinde değişiklik meydana gelmesi beklenmez?

- A) Yerel saat
- B) Gölge boyu
- C) Rüzgârların esme yönü
- D) Gündüz süresi
- E) Sıcaklık

8.

Dünyanın güneşin karşısındaki konumu 1'den 2'ye geçerken aşağıdaki durumlardan hangisi gerçekleşmez?

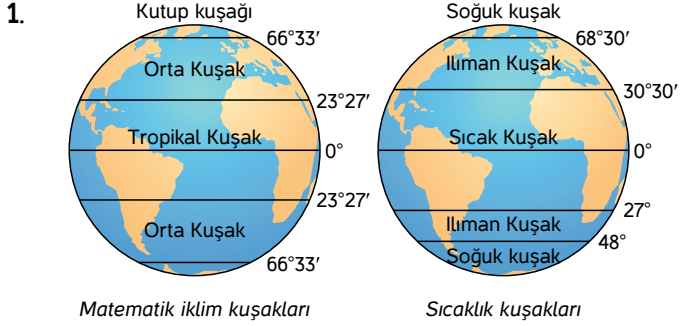
- A) Güney Yarım Küre'de gündüzler uzar.
- B) Kuzey Yarım Küre'de gündüzler 12 saatten fazla olur.
- C) Kuzey Yarım Küre'de güneş ışınlarının geliş açısı büyür.
- D) Kuzey Kutup Noktası'nda 6 ay gündüz başlar.
- E) Güney Yarım Küre'de sonbahar mevsimi yaşanır.

TEST - 7

Dünya'nın Hareketleri

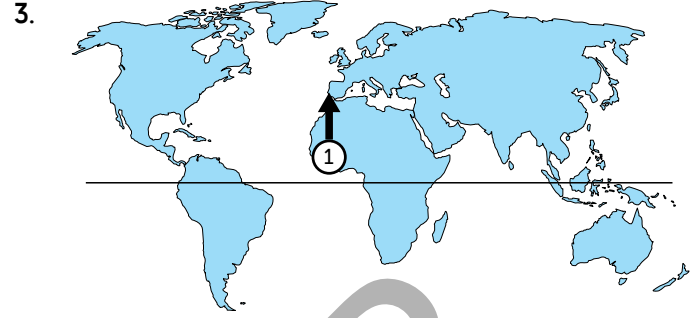
Matematiksel ve sıcaklık kuşaklarının oluşumuna etki eden faktör aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Matematiksel iklim kuşakları	Sıcaklık kuşakları
A) Dünyanın günlük hareketi	Enlem, Bakı
B) Eksen eğikliği	Kara ve denizlerin dağılışı, Enlem
C) Yörünge elips olması	Nem, Güneş ışınlarının eğik gelmesi
D) Dünyanın şekli	Ekvator'dan kutuplara gidildikçe sıcaklığın azalması
E) Dünyanın geoit şekli	Yer çekiminin Ekvator'da az, kutuplarda fazla olması

2. Aşağıda X bölgesi ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.
- X bölgesinden kuzeye gidildiğinde cisimlerin gölge boyu kısalır.
  - Güneş ışınları yılda iki defa dik açıyla gelir.
  - Kasım ayında gündüzler uzamaktadır.

Buna göre X bölgesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Orta kuşaktadır.
B) Ekvator üzerindedir.
C) Güney Kutup Dairesi üzerindedir.
D) Yengeç Dönencesi ile Kuzey Kutup Dairesi arasında yer alır.
E) Ekvator ile Oğlak Dönencesi arasındadır.

Yukarıdaki haritada 1 no'lu bölgeden ok yönüne hareket edildiğinde aşağıdakilerden hangisinde değişiklik meydana gelmez?

- A) Gündüz süresi
B) Sıcaklık
C) İklim kuşağı
D) Mevsimlerin süresi
E) Gölge boyu

4. Yörünge düzlemi ile Ekvator düzlemi arasındaki açı $23^{\circ}27'$ dir.

Eğer bu açı küçülseydi;

- I. Dönencelerin sınırı değişirdi.
II. Orta kuşak daralırdı.
III. Kutup kuşağı genişlerdi.
IV. Güneş ışınlarının dik açıyla geldiği bölge daralırdı.

durumlarından hangileri gerçekleşir?

- A) Yalnız I
B) I - II
C) III - IV
D) I - IV
E) II - III

5. Ekvator ve Yengeç Dönencesi arasında yer alan bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mayıs ayında gündüzler gecelerden uzundur.
B) 21 Martta gece - gündüz süresi eşittir.
C) Güneş ışınları yılda iki kez dik açıyla düşer.
D) 21 Aralıkta en kısa gölge boyu oluşur.
E) Ağustos ayında gündüzler kısalmaktadır.

6. Temmuz ayında, A kenti yaz mevsimini yaşarken, B kenti kış mevsimini yaşamaktadır. A kentinde gündüzler kısalmışken B kentinde gündüzler uzamaktadır.

Buna göre bu iki kent için aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

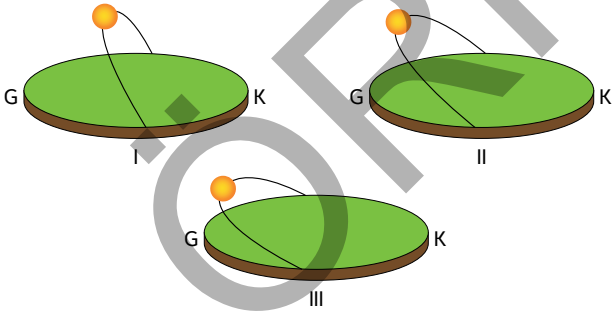
- A) A kenti Kuzey Yarım Küre'de B kenti Güney Yarım Küre'dedir.
B) A kentinde gündüzler gecelerden uzundur.
C) Güneş ışınları B kentine A kentine göre daha eğik açıyla gelmektedir.
D) B kentinde cisimlerin gölgesi en kısadır.
E) B kentinde gündüzler uzamaktadır.

7. Temmuz ayında Ankara'dan yola çıkan Ahmet, gittiği yerde yerel saatin Ankara'dan geri, gündüzlerin uzun olduğunu söylemiştir.

Buna göre Ahmet'in gittiği şehir Ankara'ya göre hangi yönde yer almaktadır?

- A) Kuzey
B) Kuzeydoğu
C) Batı
D) Güneydoğu
E) Kuzeybatı

8.

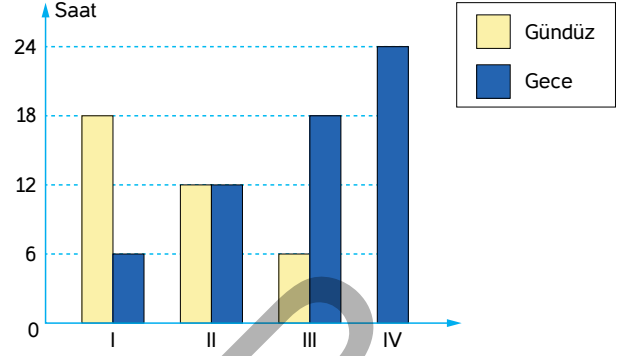

Yukarıda ekinoks tarihlerinde üç farklı merkezde güneşin konumu verilmiştir.

Buna göre verilen merkezlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

- A) Üç merkezde Kuzey Yarım Küre'de yer almaktadır.
B) Ekvator'dan kutuplara doğru sıralanışı I - II - III şeklindedir.
C) 12 saat gece 12 saat gündüz yaşanır.
D) Öğlen vakti yatay düzlemdeki cisimlerin gölgesi kuzeyi gösterir.
E) Oğlak Dönencesi ile Ekvator arasında yer alır.

9.

Yukarıdaki tabloda dört farklı merkezin 21 Haziranda gece gündüz uzunlukları verilmiştir.

Buna göre merkezlerle ilgili;

- I. Güneş ışınları II. merkeze dik açıyla gelmektedir.
II. IV. merkezde 24 saat gece yaşanır.
III. I. merkez Güney Yarım Küre'dedir.
IV. I. ve III. merkezlerin Ekvator'a olan uzaklıkları eşittir.

gibi bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I - II
D) II - III
E) II - IV

10. Ekvator üzerindeki 1 metrelik bir çubuğun gölge boyu ve yönü yıl içerisinde değişmektedir.

Bu durum;

- I. Dünyanın şekli
II. Eksen eğikliği
III. Yörüngenin elips olması
IV. Dünyanın eksen hareketi

gibi faktörlerden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I - II
D) II - IV
E) III - IV

